

Prolomení mlčenlivosti

Tyto Stránky k zamyšlení se zabývají paragrafem 55, odstavec 2, písmeno d) zákona č. 20/1966 Sb. v platném znění. Podle tohoto paragrafu musí zdravotnický pracovník zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dověděl při výkonu svého povolání, s výjimkou případů, kdy skutečnost sděluje se souhlasem ošetřované osoby; povinností mlčenlivosti není zdravotnický pracovník vázán v rozsahu nezbytném pro obhajobu v trestním řízení a v některých dalších případech.

Rád bych nabídl tyto Stránky k zamyšlení ze dvou závažných důvodů: první z nich vychází z minulosti, druhý lze tušit v budoucnosti a oba se bolestně projevují v přítomnosti.

V přítomnosti se také odehrál tento příběh. Je to vlastně činoherní příběh o třech dějstvích s prologem a epilogem.

Osoby a obsazení

Praktický lékař, který léčí pacientku středního věku pro akutně exacerbovaný cervikobrachialní syndrom.

Pacientka, která na doporučení odborného lékaře neurologa dostává pro zhoršení obtíží sérii obstríků horní části m. trapezius l. sin. 1% mesocainem a nosí ortopedický krční límec; později stačí pouze, aby se fyzicky šetřila. Na doporučení neurologa vystavuje praktický lékař pracovní neschopnost.

Prolog

Praktický lékař je písemně osloven soudem, zda současný zdravotní stav pacientky umožňuje zúčastnit se jednání u soudu. Lékař také písemně odpovídá, že neurolog doporučuje pacientce pouze, aby se fyzicky šetřila; její zdravotní stav nevylučuje účast na soudním jednání. Lékař netuší, že pacientka je přímým účastníkem sporu.

Pacientka na předvolání k soudu nereaguje, praktického lékaře nekonzultuje, domnívá se, že pracovní neschopnost její nepřítomnost u soudu automaticky omlouvá.

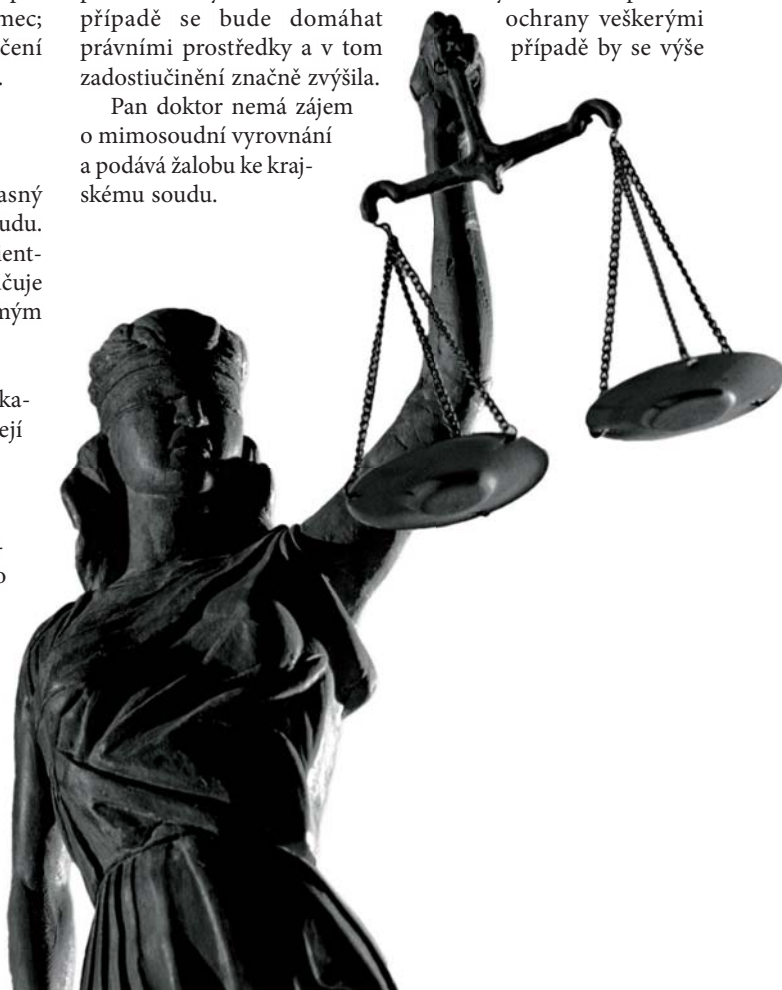
1. dějství: Pacientka podává na praktického lékaře u České lékařské komory stížnost, že poskytl soudu informace o jejím zdravotním stavu, ač na to neměl právo. Nešlo o trestněprávní spor a lékař také neměl její souhlas ke sdělení tohoto údaje. Soudní jednání proběhlo v její nepřítomnosti a v její neprospěch. Pacientka vyčísluje škodu na téměř 100 000 korun. Lékař se brání, neuvedl žádné podrobnosti o léčbě, žádné údaje ze zdravotnické dokumentace, žádnou diagnózu ani terapii. Vyjádřil se pouze v tom smyslu, že stav pacientky nevylučuje účast na soudním jednání. První dějství končí smířlivě, revizní komise okresního sdružení ČLK neshledává provinění.

2. dějství: Pacientka podává námitku, protože podle jejího názoru i podle názoru jejího právního zástupce lékař pochybil. K nim se přidává i konsorcium právní-

ků, které konstatuje, že k prolomení mlčenlivosti došlo. Čestná rada ČLK ruší rozhodnutí okresního sdružení, to pak znovu projednává kauzu a nově shledává u praktického lékaře provinění podle § 55 odst. 2 písm. d) zákona č. 20/1966, upouští však od potrestání. Praktický lékař se odvolává proti rozhodnutí (necítí se vinen), námitku však podává i pacientka proti výši trestu (příliš mírný). Čestná rada při novém projednání potvrzuje rozhodnutí okresního sdružení a dodává, že toto rozhodnutí je na půdě České lékařské komory konečné.

3. dějství začíná humornou vložkou. Pacientka podává právníkovi praktického lékaře návrh na mimosoudní vyrovnání. Jako ošetřující lékař totiž porušil povinnou mlčenlivost a bez jejího vědomí v době, kdy měla od něho vystavenou pracovní neschopnost a byla nemocná, sdělil soudu, že se může k jednání soudu dostavit. Podle jejího názoru tak porušil zákon a způsobil jí nemajetkovou újmu velkého rozsahu. Proto žádá písemnou omluvu a zadostiučinění k odčinění vzniklých újem ve výši 3 000 000 Kč. Pokud by pan doktor tento návrh přijal, považovala by tím celou věc za vyřízenou. V opačném případě se bude domáhat právními prostředky a v tom případě by se výše zadostiučinění značně zvýšila.

Pan doktor nemá zájem o mimosoudní vyrovnání a podává žalobu ke krajskému soudu.

Epilog

Krajský soud zastává názor, že pan doktor svou povinnost mlčenlivosti nijak neporušil, naopak jen splnil svou povinnost. Jeho sdělení nelze považovat za prolomení mlčenlivosti, protože neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, které by se týkaly osobních údajů pacientky, ale pouze tu informaci, že její zdravotní stav umožňuje, aby se dostavila k jednání soudu. Krajský soud neshledává na počínání praktického lékaře pochybení.

Opona padá, žádný potlesk, divák je zmaten.

Je to však dobře, o to více klidu a pohodlí i času má divák, posluchač nebo čtenář přemýšlet o poselství této „hry“.

První poučení, které dnešnímu lékaři přináší tento příběh, je upozornění na změnu jeho postavení. Týká se to především starší lékařské generace. Zeptá-li se mě někdo z více nebo méně známých, jak se daří některému z pacientů léčených v našem ústavu, bez dlouhého přemýšlení podám pravdivou informaci, aniž bych uvažoval, mám-li pacientův souhlas. Nikdy však nevíte, proč tazatel požaduje informaci.

Jana Syslová uvádí v Mladé frontě Dnes ze dne 25. března 2010 případ zneužití informace. Dva kolegové soupeřili o stejné pracovní místo. Jeden z nich získal prolomením mlčenlivosti informace o zdravotním stavu kolegy, o jeho nemocech. Brzy to věděli i nadřízení a nemocný o místo přišel. JUDr. Olga Sovová uvedla ve sborníku Právní problematika mlčenlivosti ve zdravotnictví na kongresu v Pardubicích v roce 2008 širší

pohled na problém. Obecně je povinná mlčenlivost zdravotnických pracovníků pokládána spíše za povinnost etickou než právní. Domnívá se však, že právní úprava povinné mlčenlivosti, která je v našem právním řádu poměrně roztržena, by zasluhovala komplexní právní úpravu.

Druhé poučení ukazuje na zvyšující se účast i prestiž právníků v medicíně. Jeden můj přítel, chirurg, se před léty vrátil ze své první služební cesty do Spojených států. Samozřejmě měl oči navrch hlavy ze všech nových poznatků, kterých jsme byli ušetřeni v hermeticky uzavřeném táboru míru. Nejvíce však na něho zapůsobila řada právníků stojících před nemocnicí, kteří se vycházejících pacientů ptali, jak byli spokojeni s hospitalizací, s léčením a s ošetřujícím personálem. Ale nejvíce na mého přítele chirurga zapůsobila poslední otázka právníků: „A co jizva, jste spokojeni?“

Právníky mám rád, líbí se mi jejich precizní formulace, líbí se mi jejich schopnost být při rozhovoru o něco napřed. Mám mezi nimi řadu přátel, a proto si myslím, že mi odpustí některá kritická slova. A že mi odpustí i mou velkou obavu, až se některého z mých pacientů zeptají: „A co jizva, jste spokojeni?“

Roman Čerbák

Prof. MUDr. Roman Čerbák, CSc.,
Centrum kardiiovaskulární a transplantační chirurgie, Brno,
e-mail: roman.cerbak@cktch.cz

Seznam firem inzerujících v tomto čísle

MEDICAL TRIBUNE CZ, s. r. o.	2. a 3. strana obálky
Medtronic Czechia s.r.o.	4. strana obálky
Richter Gedeon Vegyészeti Gyár Nyilvánosán Működő Rt., organizační složka	strana 206
Česká kardiologická společnost, o.s.	strana 251
GUARANT International spol. s r.o.	strana 256
CARDION s.r.o.	strana 283
PRO.MED.CS Praha a.s.	přebalová páska